

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ Σ. Δ. Γ.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Είνα: γνωστή ή συγκινητική έκκληση των γυναικών της Καλύμνου, όπου περιγράφεται με τὰ πιὸ μαύρα χρώματα ἡ κατάσταση στὴ Δωδεκάνησο, κάτω ἀπὸ τὴν καταθλιπτική πίεση τοῦ Ἰταλικοῦ φασισμού. Ἡ έκκληση ἀπευθύνεται: σὲλες τίς ἑλληνίδες καὶ ζητεῖ νὰ ἐνώσουν τὴ φωνή τους μαζί τους γιὰ νάκουσθῃ ἡ κραυγὴ τοῦ πόνου τους στὸν κόσμον ὅλο καὶ νὰ διαμαρτυρηθοῦν γιὰ τὰ τυραννικά καὶ ἀπάνθρωπα μέτρα ποῦ μεταχειρίζεται ἕνα κράτος ποῦ ἔχει τὴν ἀξίωση νὰ λέγεται πολιτισμένο, ἐναντίον ἀόπλων πληθυσμῶν. Ὁ Σύνδεσμός μας δὲν μπόρεσε νὰ μείνει ἀδιάφορος στὴ σπαραχτική αὐτὴ έκκληση τῶν ἀδερφῶν μας. Γι' αὐτὸ ἀποφάσισε τὸ Συμβούλιό κι ἔστειλε ἀμέσως τὸ ἀκόλουθο ὑπόμνημα στὴν Κ. Τ. Ε.

**Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν Κύριον Κύριον
Ἀβενὼλ, Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοινωνίας
τῶν Ἐθνῶν.**

Ἐξοχώτατε,

Ἡ Δωδεκάνησος ἀποτελοῦσα μίαν τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ τῶν ἀπολύτως ἀμεινων ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τριῶν καὶ πλέον συναπτικῶν χιλιάδων ἐτῶν, κατελήφθη προσωρινῶς ὑπὸ τῆς Ἰταλίας τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1912. Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1919 ἡ Ἰταλία ὑπέγραψε μίαν ἰδιαίτεραν Συνθήκην μετὰ τῆς Ἑλλάδος, διὰ τοῦ πέμπτου ἀρθροῦ τῆς ὁποίας «**Ἡ Ἰταλία παραχωρεῖ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν κυριαρχίαν τῶν νήσων, τὰς ὁποίας κατέχει ἐν τῷ Αἰγαίῳ (Δωδεκάνησον)**».

Τὴν Συνθήκην ταύτην δὲν ἐξετέλεσεν ἡ Ἰταλία, τὸν δὲ Αὐγούστον τοῦ 1920 ὑπέγραψε ἡ Ἰταλία ἐν Παρισίοις μίαν ἑτέραν ἐκ δέκα ἀρθρων Συνθήκην μετὰ τῆς Ἑλλάδος, τὸ πρῶτον ἀρθρον τῆς ὁποίας ἔχει οὕτω: «**Ἡ Ἰταλία παραινεῖται ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πάντων τῶν δικαιωμάτων καὶ τίτλων αὐτῆς ἐπὶ τῶν παρ' αὐτῆς κατεχομένων νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, ἧτοι τῆς Ἀστυπάλαιας, Χάλκης μετὰ τῆς νησίδος Διμνῶνος, Καρπάθου, Κάσου, Τήλου, Νισύρου, Καλύμνου, Δέρου, Πάτμου, Δειψοῦς, Σύμης καὶ Κῶ, ὡς καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἐξηρημημένων νησίδων**».

Μετὰ τὴν Μικρασιατικὴν ἡμῶν καταστροφὴν, ἡ Συνθήκη τῆς Λωζάνης διετήρησεν ἀκέραια τὰ δικαιώματα τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς Δωδεκάνησου τὸ δὲ 16ον ἀρθρον αὐτῆς ὀρίζει ὅτι: «**Ἡ τύχη τῶν νήσων τούτων (Δωδεκάνησων) κανονισθῆσεται μετὰ τῶν ἐνδιαφερομένων (Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος)**».

Τέλος τὸν Μάιον τοῦ 1924 ὑπεγράφη ἐν Λονδίνῳ ἡ μετὰ τὴν Ἀγγλίας καὶ Ἰταλίας Συνθήκη περὶ Τζούμπαλανδ καὶ Δωδεκάνησου, ὅποτε καὶ ἐνεκρήθη ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν Δωδεκάνησων ἐγκρίσει καὶ πρωτοβουλία τῆς Ἰταλίας καὶ ἡ ἀπόδοσις αὐτῶν εἰς τὴν Μητέρα Ἑλλάδα.

Ἡ Ἰταλία ὅμως οὐδαμῶς οὐδέποτε ἐσεδάσθη τὴν ὑψηλὴν ὑπογραφήν τῆς, οὐδαμῶς οὐδέποτε ἐξετέλεσεν ἐτι τὰς διεθνεῖς ὑποχρεώσεις τῆς. Καὶ οὕτω κατακρατεῖ αὐτὴ παρὰ πάντα θεῖον καὶ ἀνθρώπινον νόμον τὴν Δωδεκάνησον, ἀλλὰ καὶ λησμονοῦσα τὸ φιλελεύθερον παρελθὸν τῆς καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς μεταχειρίζεται πιστικὰ καὶ τυραννικά μέσα κατὰ τῆς Δωδεκάνησου αὐτόχρονα μεσαιωνικά.

Μεταχειρίζεται ἡ Ἰταλία ἀφόρητα τυραννικά μέσα ἐναντίον τῆς θρησκείας τῆς Δωδεκάνησου, ἐναντίον τῆς γλώσσης τῆς Δωδεκάνησου, ἐναντίον τῶν ἡθῶν, ἐναντίον τῶν ἔθιμων, ἐναντίον τῆς οἰκονομικῆς ὑποστάσεως καὶ τῆς Ἑλληνικῆς συνειδήσεως τῆς Δωδεκάνησου.

Ἐνεκα τούτου ὁ πληθυσμὸς τῆς Δωδεκάνησου, ὅστις ἦτο 143.000 τῷ 1912, ὅτε τὸ πρῶτον ἀπεβιάσθη ἐκεῖ ἡ Ἰταλία, ἡλαττώθη σημαντικώτατα, ἐναπομείνας σήμερον μόλις περὶ τὰς 58.000! Ἐνῶ πάσαι αἱ περὶ ἐλευθεροὶ νῆσοι εἶναι πλήρεις ἐκ τῶν ἐξορίστων Δωδεκανησίων 100.000 περίπου, ὅπως καὶ ὁ Πειραιεὺς, αἱ Ἀθήναι, ἡ Θεσσαλονίκη καὶ ἄλλα μέρη τῆς Μητρὸς Πατρίδος.

Αἱ φυλακαὶ τῆς Δωδεκάνησου εἶναι πλήρεις ἐκ τῶν πατριωτῶν τῶν νήσων τούτων, ἀπὸ ἱερεῖς, καθηγητὰς, ἐπιστήμονας καὶ προύχοντας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ γυναικῶν καὶ μαθητῶν ἐτι, οἵτινες ὑφίστανται ἐκεῖ μαρτύρια ἀνήκουστα φθίνουσι βαθμιαίως καὶ ἀποθνήσκουσι συνεπεί τῶν βαρβαρικῶν μιᾶς τυραννίας ἀνευ προηγούμενου.

Ἐπίσης ἡ πείνα καὶ ἡ πείνα μαστιεῖ τὴν Δωδεκάνησον, τὸ ἐμπόριον ἐνεκρήθη, τὰ σχολεῖα ἐκλείσθησαν, αἱ ἐκκλησίαι παραμένουσι κλεισταὶ καὶ ἐν διωγμῷ, ἐνῶ εἰς αὐστηρὸς ἀσκήσιμὸς ἐμποδίζει πᾶσαν τῆς Δωδεκάνησου ἐπικοινωνίαν μετὰ τῆς παρακειμένης ἐλευθέρας Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐναντι Μικρᾶς Ἀσίας.

Ἀπὸ πολλῶν μηνῶν ἤδη ἀπίστευτος τυραννία ἀσκειται ἐπὶ τῇ βάσει σχεδίου προδιαγεγραμμένου ἐναντίον τῆς Δωδεκάνησου ὑπὲ τὰ ὄμματα ὅλου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.

Σήμερον λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ υποβάλωμεν πρὸς ὑμᾶς ἐκκλησίαν τῶν γυναικῶν τῆς νήσου Καλύμνου ἡ ὁποία ἀπηχεῖ ὅλον τὸν πόνον τοῦ δεινῶς καταδυναστευομένου Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν δὲν θὰ παραμείνη ἀσυγκίνητος εἰς τὴν κραυγὴν αὐτὴν τοῦ πόνου καὶ ὅτι τὸ Συμβούλιόν τῆς θὰ ἀποφάσισῃ νὰ ὀρίσῃ Ἐπιτροπὴν, παρέχουσαν ὅλας τὰς ἐγγυήσεις τῆς ἀμεροληψίας, διὰ νὰ ἐξετάσῃ ἐπὶ τόπου αὐτοπροσώπως τὴν κατάστασιν.

Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι, ἀφοῦ πεισθῇ ἡ Κ. Τ. Ε. διὰ τὴν ἀφόρητον ἐκεῖ τυραννίαν καὶ ἀπιστεῦτος πίεσις, θὰ

(συνέχεια στὴ σελίδα 8)

(συνέχεια από τη σελίδα 6)

ἀντιληφθῆ, ὅτι ἔχει χρέες ἐπιτακτικὸν ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς νὰ ἐπέμβῃ, ὥπως ἐξασφαλίσῃ διὰ τὸν εὐγενῆ καὶ εἰρηνικὸν λαὸν τῆς Δωδεκανήσου συνθήκας ζωῆς ἀνεκτὰς καὶ δικαίωματα, τὰ ὅποια καὶ ὁ στοιχειωδέστερος ἀνθρωπισμὸς δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ἀναγνωρίσῃ.

Ἐλπίζομεν ὅτι τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν θὰ εἰσακούσῃ τὴν θερμὴν ἐκκλησίαν τῶν ἐλευθέρων Ἑλληνίδων ὑπὲρ τῶν καταδυναστευομένων ἀδελφῶν τῶν.

Δεχθῆτε, κύριε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς μεγάλης ἐκτιμήσεώς μας.

Ἡ Πρόεδρος

Ἡ Γεν. Γραμματεὺς

Αἴθρα Σ. Θεοδωροπούλου **Καλλιόπη Σγουροῦ**

Σύγχρονα ἔστειλε τὴν ἐκκλησίαν τῶν γυναικῶν τῆς Καλύμνου, καθὼς καὶ ἀντίγραφο τοῦ ὑπομνήματος πρὸς τὴν Κ. Τ. Ε. σὺν σπουδαιότερες γυναικεῖες εἰρημιστικῆς ὀργανώσεως, μὲ θερμὴ ἐπιστολή, μὲ τὴν ὁποία τοὺς ζητούσαμε νὰ δώσουν ὅσο τὸ δυνατόν εὐρύτερη δημοσιότητα στὴν ὑπόθεσιν αὐτὴ καὶ νὰ ὑποστηρίξουν τὸ ὑπόμνημά μας στὴν Κ.Τ.Ε.

Ξέρομε πόσο δύσκολο εἶναι νὰ αποφασίσουν τρίτοι νὰ κατατετοῦν σὲ μιὰ τέτοια ὑπόθεσιν, ποὺ ἔχει πολιτικὴ φύσιν. Ἐμεῖς ὁμῶς ζητήσαμε ἀπὸ τὴν Κ.Τ.Ε. νὰ **καταρτίσει μιὰν ἐπιτροπὴν, ἐντελῶς ἀμερόληπτην, ποὺ νὰ ἐξετάσει ἐπὶ τόπου τὸ ζήτημα.**

Αὐτὸ ὁμῶς θὰ τὸ ἐπιτρέψει ἡ Ἰταλία; Βεβαίως ὄχι. Ἄς τὴν ἀναγκάσουν τουλάχιστον νὰ τὸ πῆ φανερά. Ὅτι εἶναι μιὰ τραγὴ ἀπόδειξις, ὅτι δὲν τῆς συμφέρει νὰ βγῶν στὴν φόρα οἱ μεσαιωνικοὶ διωγμοὶ τῆς στᾶ Δωδεκανήσου. Κι αὐτὸ εἶναι κάτι.